

Rok spokojnego rodzicielstwa

2013.06.17

Zupełna nowość - 26 tygodniowy urlop rodzicielski oraz wydłużony do 6 tygodni tzw. dodatkowy urlop macierzyński to dwie najważniejsze zmiany w zasiłkach macierzyńskich od 17 czerwca 2013 r. Dzięki nim rodzice będą mogli pozostać w domu z dzieckiem przez rok od jego narodzin lub przysposobienia.

O czym nie można zapomnieć?

Na początek ważna informacja dla wszystkich mam, które aktualnie pobierają zasiłek macierzyński (wynikający z przebywania na podstawowym urlopie macierzyńskim, który wynosi 20 tygodni lub na dodatkowym urlopie, wynoszącym obecnie maksymalnie 4 tygodnie; okresy te są dłuższe, gdy urodzą się bliźnięta lub więcej dzieci). Otóż aby skorzystać z zupełnie nowego rozwiązania, jakim jest urlop rodzicielski, należy najpierw w pełni wykorzystać dodatkowy urlop macierzyński, który od 17 czerwca zostaje wydłużony z 4 do 6 tygodni (i do 8 tygodni w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka przy jednym porodzie). Urlopu dodatkowego pracodawca udziela na pisemny wniosek pracownicy lub pracownika składany w terminie nie krótszym niż 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z tego urlopu (dotychczas okres ten wynosił 7 dni). Pracownik ojciec dziecka ma prawo do korzystania z urlopu dodatkowego i zasiłku macierzyńskiego, w przypadku gdy z uprawnień tych nie korzysta pracownica matka dziecka. Rodzice mogą dzielić się uprawnieniami w ramach podanego wyżej wymiaru urlopu i zasiłku.

Kogo obejmą zmiany w przepisach dotyczących zasiłków macierzyńskich?

Nowe regulacje mają zastosowanie do osób, których dzieci urodziły się po 31 grudnia 2012 r., a także do osób, które przyjęły po 31 grudnia 2012 r. na wychowanie dziecko w wieku do 7 roku życia, a w przypadku, gdy wobec dziecka odroczone obowiązek szkolny – dziecka w wieku do 10 roku życia i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia lub przyjęły na wychowanie dziecko jako rodzina zastępcza (z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej).

Nowe przepisy obejmują:

1) osoby, którym dziecko urodzi się (lub przyjmą dziecko na wychowanie) po 16 czerwca br.;

2) osoby korzystające w dniu 17 czerwca 2013 r. z zasiłku macierzyńskiego za tzw. „podstawowy okres”. W przypadku pracownic (pracowników), którym okres zasiłku macierzyńskiego kończy się do 30 czerwca 2013 r. wypłata zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu dodatkowego (w nowym wymiarze) nastąpi po złożeniu przez nich pisemnego wniosku o urlop dodatkowy w terminie nie krótszym niż 7 dni przed rozpoczęciem korzystania z tego urlopu, a w przypadku osób niebędące pracownikami – na ich pisemny wniosek o wypłatę zasiłku złożony przed rozpoczęciem korzystania z zasiłku za ten okres, następnie osoby te mogą wystąpić o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego;

3) osoby korzystające w dniu 17 czerwca 2013 r. z zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu. Osoby te mają prawo do „uzupełniającej” części zasiłku macierzyńskiego za okres tego urlopu w wymiarze różnicy między nowym a dotychczasowym wymiarem oraz do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego. Pisemny wniosek o udzielenie „uzupełniającej” części urlopu dodatkowego powinien być złożony przez pracownice nie później niż do dnia zakończenia urlopu dodatkowego w dotychczasowym wymiarze (np. gdy pracownicy udzielono urlopu dodatkowego do 17 czerwca br., z wnioskiem o dodatkowe 2 tygodnie powinna wystąpić w dniu 17 czerwca br.), a osoby niebędące pracownikami – pisemny wniosek o wypłatę zasiłku powinny złożyć przed rozpoczęciem korzystania z zasiłku za ten okres. Następnie osoby te mogą wystąpić o

wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego - nie później niż do dnia zakończenia wydłużonego okresu zasiłku macierzyńskiego;

4) osoby, którym dziecko urodziło się lub zostało przyjęte na wychowanie po dniu 31 grudnia 2012 r., niepobierające zasiłku macierzyńskiego w dniu 17.06.2013 r. Osoby te mają prawo do „uzupełniającej” części zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu dodatkowego w wymiarze różnicy między nowym a dotychczasowym wymiarem oraz do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego (w przypadku tych osób wystąpi przerwa między wykorzystanym dotychczas urlopem dodatkowym i urlopem dodatkowym „uzupełniającym”). Pisemny wniosek o udzielenie „uzupełniającej” części urlopu dodatkowego, a w przypadku osób niebędących pracownikami – pisemny wniosek o wypłatę zasiłku za dodatkowy okres powinien być złożony nie później niż w ciągu 7 dni od dnia wejścia w życie ustawy, tj. nie później niż do 24 czerwca 2013 r. Następnie osoby te mogą wystąpić o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego - nie później niż do dnia zakończenia wydłużonego okresu zasiłku macierzyńskiego.

Przez jaki okres można korzystać z dodatkowego urlopu macierzyńskiego i zasiłku macierzyńskiego za okres tego urlopu?

Od 17 czerwca 2013 r. wymiar dodatkowego urlopu macierzyńskiego z tytułu urodzenia dziecka został wydłużony o 2 tygodnie. Po wejściu w życie ustawy dodatkowy urlop macierzyński i zasiłek macierzyński za jego okres będą przysługiwały w wymiarze:

1) do 6 tygodni – w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie (łącznie okres urlopu macierzyńskiego wraz z maksymalnym dodatkowym urlopem macierzyńskim wynosi po 16 czerwca 2013 r. 26 tygodni)

2) do 8 tygodni – w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka przy jednym porodzie. Urlopu dodatkowego pracodawca udziela jednorazowo lub w dwóch częściach, na pisemny wniosek pracownicy lub pracownika składany w terminie nie krótszym niż 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z tego urlopu (por. informacja na początku tekstu).

Komu przysługuje urlop rodzicielski i zasiłek macierzyński za okres tego urlopu?

Ustawa przewiduje wprowadzenie nowego urlopu – urlopu rodzicielskiego i zasiłku macierzyńskiego za jego okres. Będzie on przysługiwał bezpośrednio po wykorzystaniu dodatkowego urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze.

Urlop rodzicielski i zasiłek macierzyński za jego okres ma przysługiwać w wymiarze 26 tygodni, niezależnie od liczby dzieci urodzonych przy jednym porodzie lub przyjętych na wychowanie (w wieku odpowiednio do 7 lub do 10 roku życia).

Urlop rodzicielski:

□ będzie udzielany jednorazowo albo nie więcej niż trzech częściach, w wymiarze wielokrotności tygodnia,

□ każda z części nie może być krótsza niż 8 tygodni,

□ części urlopu mają przypadać bezpośrednio jedna po drugiej.

Z urlopu mogą korzystać jednocześnie oboje rodzice dziecka, łączny wymiar urlopu obojga rodziców nie może przekraczać maksymalnego wymiaru, tj. 26 tygodni (czyli, jeśli np. oboje rodzice decydują się w tym samym czasie przebywać na urlopie rodzicielskim, jego wymiar dla każdego z rodziców wynosi 13 tygodni).

Urlop rodzicielski jest udzielany na wniosek pracownika złożony w terminie nie krótszym niż 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z tego urlopu. Do wniosku powinno być dołączone pisemne oświadczenie o braku zamiaru korzystania w okresie wskazanym we wniosku z urlopu rodzicielskiego przez drugiego z rodziców albo o okresie, w którym drugi z rodziców zamierza korzystać z tego

urlopu .

Jak ustalana jest wysokość zasiłku macierzyńskiego?

Zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego i dodatkowego urlopu macierzyńskiego przysługuje w wysokości 100% podstawy wymiaru, a za okres urlopu rodzicielskiego - w wysokości 60% podstawy wymiaru. Jeżeli jednak pracownica nie później niż 14 dni po porodzie wystąpi o udzielenie jej bezpośrednio po urlopie macierzyńskim dodatkowego urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze a bezpośrednio po nim urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze (26 tygodni) - wówczas zasiłek macierzyński za okresy wszystkich tych urlopów będzie wynosił 80% podstawy wymiaru. Pracownica będzie mogła zrezygnować w całości lub w części z udzielonego jej dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub z urlopu rodzicielskiego (w terminie nie krótszym niż 14 dni przed przystąpieniem do pracy). Wówczas z wnioskiem o niewykorzystaną część urlopu dodatkowego lub rodzicielskiego i zasiłek macierzyński za ten okres będzie mógł wystąpić ojciec dziecka. W przypadku rezygnacji pracownicy z urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze, będzie jej wypłacane wyrównanie zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego i dodatkowego urlopu macierzyńskiego do 100% podstawy wymiaru. Wyrównanie to będzie przysługiwało tylko wówczas, gdy z urlopu rodzicielskiego i zasiłku za ten okres nie skorzysta ojciec dziecka .

Czy zmiany przepisów dotyczące dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego mają także zastosowanie do osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą?

Osoby ubezpieczone niebędące pracownikami, a podlegające ubezpieczeniu chorobowemu (m.in. osoby prowadzące działalność pozarolniczą i osoby z nimi współpracujące, osoby wykonujące umowy zlecenia, osoby z nimi współpracujące) mogą skorzystać z zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego po złożeniu do podmiotu wypłacającego zasiłek macierzyński wniosku o wypłatę zasiłku za dodatkowy okres lub za okres odpowiadający okresowi urlopu rodzicielskiego przed rozpoczęciem wypłaty zasiłku macierzyńskiego za te okresy .

Jaki jest okres urlopu macierzyńskiego, możliwy do zrealizowania przed przewidywaną datą porodu?

Ustawa na nowo reguluje kwestię korzystania z urlopu macierzyńskiego przed przewidywaną datą porodu. Od 17 czerwca 2013 r. pracownica może skorzystać z urlopu macierzyńskiego za okres maksymalnie 6 tygodni przed przewidywaną datą porodu.

Jaki jest wymiar zasiłku macierzyńskiego z tytułu urodzenia dziecka w czasie urlopu wychowawczego?

Ustawa zakłada odstępianie od zasady skracania okresu wypłaty zasiłku macierzyńskiego w razie urodzenia dziecka w czasie urlopu wychowawczego. W dotychczasowym stanie prawnym, jeżeli pełny wymiar zasiłku macierzyńskiego przypada w czasie urlopu wychowawczego, okres wypłaty zasiłku ulega skróceniu o 2 tygodnie.

Magdalena Plizga
Rzecznik Prasowy
Oddziału ZUS w Biłgoraju

